

28,63 seconden

Column Ionica Smeets zag een getal

De gemiddelde tijd dat iemand naar een kunstwerk kijkt is 28,63 seconden, aldus een bordje in het Stedelijk Museum Schiedam. Schuld-bewust besefte ik dat ik al heel wat schilderijen in dat museum voorbij was gederend zonder er goed naar te kijken. Terwijl ik nog wel van Wieteke van Zeil heb geleerd om één kunstwerk per zaal echt te bestuderen en de rest te negeren.

Gelukkig hielp Stedelijk Museum Schiedam bezoekers om dat eens goed te doen met de tentoonstelling *Rothko & ik*. Daarbij mag je helemaal alleen, zonder telefoon, minutenlang kijken naar het schilderij *Grijs, Oranje op Kastanjebruin, No. 8*. Je wacht op je beurt in een wachtkamer, vol boeken over Mark Rothko en een suppoost die tips geeft voor bewuster kijken. Daarna mag je in je eentje de zaal met dat ene schilderij in en kijkt daar net zolang tot een suppoost binnenkomt om te zeggen dat de volgende mag.

Ik verwachtte dat ik lang voor die tijd de zaal zou verlaten: hoe lang kun je nu kijken naar een schilderij dat bestaat uit een grijze en een oranje balk op een kastanjebruine achtergrond? Maar hoe langer ik keek, hoe meer ik zag en hoe meer ik voelde. Ik was verbaasd toen de suppoost me voorzichtig waarschuwde dat mijn tijd om was.

Thuis herlas ik het essay *Kijk naar je vis* uit 1874. Daarin beschrijft bioloog Samuel H. Scudder zijn opleiding bij Louis Agassiz. Op zijn eerste dag kreeg hij een pot met een vis op sterk water. Zijn opdracht: leg de vis op een schaal en bekijk hem goed.

Vervolgens vertrok Agassiz. Na tien minuten had Scudder alles gezien wat er te zien viel aan een dode vis, dus ging hij op zoek naar professor Agassiz. Toen hij hem niet kon vinden, ging hij maar weer terug en staarde naar de vis die hij steeds weerzinwekkender begon te vinden. Na een paar uur bedacht hij dat hij de vis misschien kon natekenen. Al tekenend ontdekte hij ineens allerlei nieuwe details die hij eerder had gemist.

Op dat moment kwam Agassiz binnen en zei goedkeurend dat een potlood een gebreid had beschreven wat hij allemaal gezien had, meldde Agassiz dat hij niet erg goed gekeken had: 'Kijk naar je vis, kijk nog eens.'

Mopperend dwong Scudder zichzelf om nog langer naar die vervloekte vis te kijken. En warempel, hij ontdekte het ene detail na het andere. Toen Agassiz hem aan het eind van die middag vroeg of hij het gezien had, antwoordde Scudder: 'Nog niet, maar ik zie nu hoe weinig ik hiervoor zag.'

Nog drie lange dagen bestudeerde Scudder dezelfde dode vis. 'Kijk, kijk, kijk', maande Agassiz hem. Tot zijn verbazing bleef Scudder steeds nieuwe dingen ontdekken. In zijn essay noemde hij deze training de waardevolste van zijn loopbaan.

Dit is wat ik mezelf ga inprenten voor als ik weer eens in hooguit 28,63 seconden langs een idee wil rennen: 'Kijk naar je vis. Kijk, kijk, kijk.'

Hoe lang kun je nu kijken naar een schilderij dat bestaat uit een grijze en een oranje balk op een bruine achtergrond?